

วิทยาศาสตร์ของกลิ่น



มนุษย์ใช้ตา หู ฟัง จมูกดม ลิ้นชิม และ ผิวหนังสัมผัสในการรู้จักโลกภายนอก และประสาทสัมผัสทั้ง 5 ชนิดนี้คือ ประตูที่สิ่งต่างๆ จะทะลุผ่านเข้าสู่ความรู้สึกนึกคิด และจิตใจของเรา และเราก็ได้พยายามที่จะเข้าใจความรู้สึกเหล่านี้เพื่อที่จะเข้าใจธรรมชาติรอบๆ ตัวเราเอง โดยในบางครั้งเราก็ได้ใช้การเปรียบเทียบความรู้สึกเหล่านี้กับสิ่งต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพเช่น เปรียบความสามารถในการเห็นของคนบางคน ว่าคมเหมือนเหยี่ยว หรือคนบางคนมีจมูกไวเหมือนหมา เป็นต้น และหากเราถามใครสักคนว่า อวัยวะใดสำคัญกว่ากัน คำตอบที่ได้จะต่างๆ กัน แต่ในสายตาของนักชีววิทยาแล้ว จมูกเป็นอวัยวะสัมผัสที่มีความสำคัญต่อชีวิตยิ่งกว่าอวัยวะสัมผัสอื่นๆ

นักประวัติศาสตร์ได้พบหลักฐานมากมายที่แสดงให้เห็นว่า ชีวิตของผู้คนในสมัยโบราณ พัวพันและผูกพันกับกลิ่นมาก พระนางคลีโอพัตราแห่งอียิปต์เวลาจะเสด็จประพาสต้นทางเรือ พระนางจะมีพระราชเสาวนีย์ให้ทหารลาดใบเรือด้วยน้ำหอม เพื่อลมจะได้พัดพาความอบอุ่นไปตลอดเส้นทางเดินเรือของพระนาง จักรพรรดินโปเลียนเวลาจะออกสงครามก็มักจะทรงใช้น้ำหอมฉีดตามพระวรกายเป็นประจำ จักรพรรดินโปเลียนแห่งอาณาจักรโรมันก็ทรงมีบัญชาให้ทหารนำหญ้าฝรั่งที่มีกลิ่นหอมโรยตามเส้นทางที่พระองค์จะเสด็จพระราชดำเนิน เพื่อดับกลิ่นเหม็นจากกองขยะที่ชาวกรุงโรมทั้งกันเกลื่อนตามถนนหนทาง และชายชาวโรมันหลังจากที่โกนหนวดแล้ว ก็มักจะทาผิวหน้าด้วยน้ำหอม

เช่นกัน หรือแม้แต่พระนาง Nefertiti แห่งอียิปต์ ก็ทรงใช้น้ำหอมแตะที่เปลือกพระเนตรเพื่อยั่วชวนใจคนใกล้ชิดเช่นกัน

การใช้น้ำหอมเพื่อการมีคุณภาพของชีวิตที่ดีขึ้น จึงทำให้อุตสาหกรรมเครื่องหอมมีกำเนิดมาตั้งแต่สมัยโบราณ ณ วันนี้ เราทำน้ำหอมจากน้ำมันที่สกัดได้จากพืชเช่น มะลิ ไม้โอเล็ด กุหลาบ minosa lavender ส้ม ฝ้าย และ การบูร หรือจากสัตว์เช่น ปลาวาฬ และ กวาง musk เป็นต้น และเราทุกคนต่างก็ยอมรับว่า ความหอมเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อชีวิตที่มีคุณภาพทุกชีวิต อันจะเห็นได้จากตัวอย่างว่าคนอเมริกันใช้เงินปีละ 4 แสนล้านบาท ในการซื้อและใช้น้ำหอม

เรื่องที่แปลกแต่จริงเรื่องหนึ่งก็คือ ถึงแม้คนเราจะใช้จมูกสุดดม และหายใจมานานสักปานใดก็ตามแต่เราก็ยังไม่เข้าใจกลไกการทำงานของจมูกได้เลย เมื่อประมาณ 15 ปีมาแล้ว A.N. Gilbert และ C.J. Wysockis แห่ง Monell Chemical Senses Center ที่เมือง Philadelphia ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาธรรมชาติของจมูกในการดมกลิ่นว่าขึ้นกับเพศ อายุ หรือสุขภาพของผู้คนอย่างไร นักวิจัยทั้งสองได้พบหลักฐานมากมายพอที่จะสรุปได้ว่า โดยทั่วไปสตรีมีความสามารถในการดมกลิ่นได้ดีกว่าบุรุษ แต่สตรีมีครรภ์หรือคนที่สูบบุหรี่จัดความสามารถในการดมจะลดลงเล็กน้อย และโลกนี้มีคนประมาณ 1.2% ที่ไม่มีความสามารถจะดมอะไรๆ ได้เลย คือจมูกของเขาดกกลิ่น (anosmia) และจมูกของคนทั่วไปราว 62% จะสูญเสียสมรรถภาพในการดมกลิ่นในบางเวลาเช่น เวลาเป็นไข้หรือเป็นหวัด หรือเวลาจมูกอักเสบ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจยังชี้ให้เห็นอีกว่า ความสามารถในการรับรู้ด้านนี้ อาจลดลงมาได้ ถ้าคนดมมีความ

กลิ่นดอกไม้